

Vergaderjaar 2008–2009

30 872

Landelijk afvalbeheerplan

Nr. 14

LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vastgesteld 22 december 2008

De vaste commissie voor Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer¹, heeft een aantal vragen voorgelegd aan de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer over de brief van 31 oktober 2008 inzake het ontwerpbesluit wijziging van diverse besluiten i.v.m. implementatie Beschikking aanvaarding afvalstoffen op stortplaatsen (Kamerstuk 31 083, nr. 10).

De minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer heeft deze vragen beantwoord bij brief van 19 december 2008. Vragen en antwoorden, voorzien van een inleiding, zijn hierna afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Koopmans

De griffier van de commissie,
Van der Leeden

¹ Samenstelling:

Leden: Van Gent (GL), Van der Staaij (SGP), Poppe (SP), Snijder-Hazelhoff (VVD), ondervoorzitter, Depla (PvdA), Van Bochove (CDA), Koopmans (CDA), voorzitter, Spies (CDA), Van der Ham (D66), Van Velzen (SP), Vietsch (CDA), Aptroot (VVD), Samsom (PvdA), Boelhouwer (PvdA), Roefs (PvdA), Neppéus (VVD), Van Leeuwen (SP), Jansen (SP), Van der Burg (VVD), Van Heugten (CDA), Vermeij (PvdA), Madlener (PVV), Ouwehand (PvdD), Bilder (CDA) en Wiegman-van Meppelen Scheppink (CU).

Plv. leden: Vendrik (GL), Van der Vlies (SGP), Polderman (SP), Remkes (VVD), Jacobi (PvdA), Hessels (CDA), Koppejan (CDA), Ormel (CDA), Koşer Kaya (D66), Leijten (SP), Schreijer-Pierik (CDA), De Krom (VVD), Timmer (PvdA), Waalkens (PvdA), Vos (PvdA), Zijlstra (VVD), Langkamp (SP), Gerkens (SP), Van Beek (VVD), Schermers (CDA), Besselink (PvdA), Agema (PVV), Thieme (PvdD), Vietsch (CDA) en Ortega-Martijn (CU).

Inleiding

Hierbij bied ik u de antwoorden aan op de feitelijke vragen van 25 november 2008 inzake het Ontwerpbesluit wijzigingen in verband met de implementatie van de Beschikking aanvaarding afvalstoffen op stortplaatsen (kenmerk 08-VROM-B-62) Alvorens in te gaan op de vragen merk ik op dat een aantal vragen geen of slechts zijdelings betrekking heeft op het ontwerpbesluit ter implementatie van de Beschikking aanvaarding afvalstoffen op stortplaatsen (hierna: het ontwerpbesluit). Mede daardoor kan ik een aantal vragen niet goed plaatsen. Zo is mij niet geheel duidelijk wat met «ontdiepingen» wordt bedoeld. Ik heb de vragen beantwoord binnen het raamwerk van het ontwerpbesluit. Daar waar de vragen buiten het kader van het ontwerpbesluit liggen, heb ik getracht de achtergrond van de vraag te doorgronden en een antwoord te geven.

Vragen en antwoorden

1

Hoeveel storten zijn momenteel operationeel? Kunt u daarbij aangeven hoeveel daarvan in oppervlaktewater plaatsvinden onder de noemer ontdieping?

Er zijn op dit moment ruim twintig stortplaatsen in exploitatie die onder de implementatieregelgeving van de Beschikking aanvaarding afvalstoffen zullen gaan vallen. Hieronder bevinden zich geen stortplaatsen in oppervlaktewater.

Storten van niet-gevaarlijke baggerspecie in oppervlaktewater komt op een aantal plaatsen in Nederland voor.

Indien met een «ontdieping» bedoeld wordt op het (gedeeltelijk) opvullen of dempen van watergangen of waterpartijen, zal over het algemeen sprake zijn van een onder het Besluit bodemkwaliteit vallende toepassing van grond of bagger.

2

Kunt u een overzicht geven van de stortlocaties en ontdiepingen die niet operationeel zijn maar wel weer kunnen worden geopend? Zijn daarbij ook locaties waar nog helemaal niet gestort is?

Gezien het moratorium op de uitbreiding van de stortcapaciteit is het op dit moment niet mogelijk om gesloten stortplaatsen te heropenen (zie ook het antwoord op vraag 3). Stortplaatsen waar alleen baggerspecie wordt gestort, vallen niet onder het moratorium, evenmin als toepassingen van grond of bagger die onder het Besluit bodemkwaliteit vallen. Ik ken geen gesloten baggerspeciestortplaatsen die weer worden geopend.

3

Blijft onder dit besluit de limiet aan het te storten afval gewaarborgd? Zo nee, waarom niet? Zo ja, hoeveel ruimte voor te storten afval is er nog over en moet dit allemaal gebruikt worden? Zo nee, waarom niet en hoe en door wie worden nieuwe locaties bepaald?

Als u met «de limiet aan het te storten afval» bedoelt dat het storten van afval zoveel mogelijk moet worden beperkt, dan kan ik bevestigen dat dat een van de uitgangspunten van afvalbeheerbeleid blijft. Storten staat nog steeds op de laatste plaats in de voorkeursvolgorde voor afvalbeheer en blijft alleen de gewenste wijze van afvalbeheer voor afvalstoffen die, al dan niet tijdelijk, niet nuttig kunnen worden toegepast of niet kunnen worden verbrand.

Als u met «de limiet aan het te storten afval» bedoelt dat er geen uitbreiding van de stortcapaciteit in Nederland mag plaatsvinden (moratorium op uitbreiding van stortcapaciteit), dan kan ik ook dat bevestigend beantwoorden. In het ontwerp voor het tweede Landelijk afvalbeheerplan (LAP), dat van 10 december 2008 tot en met 21 januari 2009 voor inspraak ter inzage ligt, heb ik het voornemen opgenomen om het moratorium op de uitbreiding van de stortcapaciteit in de planperiode van dat tweede LAP in stand te houden.

Het besluit ter implementatie van de Beschikking aanvaarding afvalstoffen op stortplaatsen heeft geen invloed op de twee hiervoor genoemde onderwerpen.

Op 1 januari 2008 was er een restcapaciteit van ongeveer 55 miljoen m³. Dit is voldoende voor bijna 14 jaar storten, uitgaande van een pessimistische aanname van een storthoeveelheid van 4 miljoen m³ afval per jaar. Indien een stortplaatsexploitant wil sluiten vóór alle vergunde capaciteit is gebruikt, dan kan deze exploitant zijn restcapaciteit verkopen aan een andere stortplaats (uitruil).

Als de betreffende restcapaciteit niet door een andere exploitant wordt overgekocht, dan gaat hij verloren. Jaarlijks wordt aan de hand van de restcapaciteit bezien of voldaan wordt aan het criterium voor het moratorium, dat wil zeggen dat gedurende elk jaar van de planperiode van het LAP er voor ten minste zes jaar stortcapaciteit is vergund. Wordt hier niet meer aan voldaan en is het gewenst extra capaciteit te creëren, dan wordt dit alleen toegestaan op gesloten of in exploitatie zijnde stortplaatsen, die voldoen aan de eisen uit het Stortbesluit bodembescherming en de nazorgregeling van de Wet milieubeheer.

4

Vanaf welk moment in het verleden is de boekhouding op orde en is exact bekend wat er op de stortplaatsen is en wordt gestort? Hoeveel black boxes zijn er nog en wordt daar met terugwerkende kracht onderzoek naar gedaan?

Vanaf medio jaren negentig is in ieder geval bekend wat er op de stortplaatsen is en wordt gestort. Er zijn in Nederland echter circa 4000 zogenoemde voormalige stortplaatsen (stortplaatsen waar men voor 1 september 1996 met storten is opgehouden), waarvan maar voor een deel is bekend wat er is gestort. In de jaren 1998 tot en met 2003 is in opdracht van de provincies een monitoringsonderzoek uitgevoerd bij deze stortplaatsen. Dit onderzoek was bedoeld om de stortplaatsen die een ernstig of urgent geval van bodemverontreiniging zijn of dat op korte termijn zouden kunnen worden, te identificeren en bij de overige stortplaatsen vast te stellen of en zo ja welk soort preventieve maatregelen getroffen zouden moeten worden.

Het is echter niet mogelijk om exact vast te stellen wat er op deze stortplaatsen is gestort.

5

Hoe voorkomt u bij storten in oppervlaktewater dat er vervuilde grond en baggerslib wordt gestort? Wie houdt de boekhouding over herkomst en samenstelling van alle grond en slib bij?

De Richtlijn storten en de Beschikking aanvaarding afvalstoffen op stortplaatsen zien niet op het storten van niet-gevaarlijke baggerspecie in oppervlaktewater.

Het bevoegd gezag voor vergunningverlening op grond van de Wet milieubeheer en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren dient er derhalve door middel van het verbinden van voorschriften aan vergun-

ningen voor zorg te dragen dat geen onaanvaardbare milieugevolgen optreden ten gevolge van het storten van dit materiaal. Grond en baggerslib die onder de noemer gevaarlijk afval vallen, mogen slechts worden gestort op een stortplaats als bedoeld in artikel 8.47 van de Wet milieubeheer, dus op een stortplaats waar de Beschikking aanvaarding afvalstoffen op stortplaatsen voor geldt. In het voorliggende ontwerpbesluit zijn grenswaarden gesteld voor op de stortplaats te aanvaarden afvalstoffen.

Stortplaatsen voor niet-gevaarlijke baggerspecie op land, vallen onder de Regeling stortplaatsen voor baggerspecie op land. Aan dergelijke stortplaatsen worden eisen voor de inrichting en de bescherming van bodem en water gesteld.

De stortplaatsexploitant houdt de gegevens omtrent herkomst en samenstelling bij.

6

Is van elke stort bekend wie verantwoordelijk is en opdraait voor de kosten van eventuele sanering van grondwater en bodem?

Uitgangspunt is dat de vervuiler betaalt. Indien een verontreiniging is opgetreden door het in gebruik hebben van de stortplaats, dan is degene die de stortplaats drijft degene die opdraait voor de kosten van sanering. In de Wet milieubeheer is een nazorgregeling voor gesloten stortplaatsen opgenomen. Deze nazorgregeling ziet op stortplaatsen die na 1 september 1996 zijn gesloten. In de milieuvergunning is een basispakket aan maatregelen voor de exploitatiefase voorgeschreven. Hier wordt in de nazorgfase op voortgebouwd met als doel dat de gesloten stortplaats geen schade toebrengt aan het milieu. Het minimale pakket aan maatregelen (herstel en vervangen van voorzieningen ter bescherming van de bodem, monitoring en bodemonderzoek) zijn vastgelegd in de Wet milieubeheer. De stortplaatsexploitant stelt gedurende de exploitatiefase een nazorgplan op, waarin deze maatregelen en voorzieningen worden beschreven. Dit plan dient te worden goedgekeurd door gedeputeerde staten. Nadat de stortplaats gesloten is, wordt de stortplaats overgedragen aan de provincie en worden gedeputeerde staten belast met de nazorg. Gedurende de exploitatiefase wordt geld gestort in een zogeheten nazorgfonds om de nazorg te bekostigen.

Voor een voormalige stortplaats, dus een stortplaats die vóór 1 september 1996 is gesloten, is vaak niet meer iemand aan te wijzen die verantwoordelijk kan worden geacht voor een eventuele milieuverontreiniging. Wie dan voor de kosten opdraait, is afhankelijk van de situatie.

7

Hoeveel storten voldoen nog niet aan de IPPC-richtlijnen? Kunt u een overzicht bijvoegen?

In de IPPC-richtlijn is bepaald dat stortplaatsen voldoen aan de IPPC-richtlijn indien aan de bepalingen van de Richtlijn storten wordt voldaan. Aan de bepalingen van de Richtlijn storten, inclusief de Beschikking aanvaarding afvalstoffen op stortplaatsen, dient uiterlijk op 16 juli 2009 te worden voldaan. Om deze datum ook daadwerkelijk te kunnen halen dient de Beschikking op korte termijn te zijn geïmplementeerd.

8

Blijft het ook onder voorliggend besluit mogelijk de stort op te ruimen volgens het principe van afvalmining? Zo nee, waarom niet en bent u bereid het besluit hierop te herzien? Zo ja, welke voorwaarden gelden hiervoor en wie ziet toe op de naleving?

Het ontwerpbesluit staat afvalmining niet in de weg. Als bij mining echter een deel van het afgegraven stortmateriaal elders moet worden gestort, dient dat her te storten materiaal, in ieder geval als sprake is van gevaarlijk afval, te worden bemonsterd en geanalyseerd om te beoordelen of het afval aanvaardbaar is op de stortplaats van bestemming.

9

Wordt de controletest door stortplaatsexploitanten uitgevoerd op elke vracht afvalstoffen die wordt aangeboden? Zo nee, op welke frequentie dan wel?

Onderscheid moet worden gemaakt tussen regelmatige afvalstoffen (afvalstoffen die regelmatig tijdens hetzelfde proces vrijkomen) en onregelmatige afvalstoffen.

Voor onregelmatige afvalstoffen is de ondoener bij elke partij verplicht gegevens te verstrekken aan de stortplaatsexploitant over de kwaliteit van de afvalstof. Voor dergelijke afvalstoffen hoeft derhalve nooit een controletest door de stortplaats-exploitant te worden uitgevoerd. Voor regelmatige afvalstoffen gaat de testverplichting op een bepaald moment van de ondoener over op de stortplaatsexploitant. De frequentie waarmee de stortplaats-exploitant de controletest (overigens alleen op de zogenoemde kritische parameters) moet uitvoeren, wordt bepaald door de al beschikbare, door de ondoener aangeleverde, analysesresultaten. Hierbij wordt gekeken naar de kans op overschrijding van de grenswaarden van de kritische parameters. Indien deze kans groot is, moet vaker een controletest worden uitgevoerd. De frequentie varieert van elke vracht tot een op de tien vrachten. Indien het aanbod van een bepaalde afvalstof beperkt is, kan de testfrequentie teruglopen tot een maal per jaar. Overigens hoeft een groot deel van de aangeboden afvalstoffen niet te worden getest. De verplichting tot testen geldt namelijk niet voor niet-gevaarlijk afval dat op een stortplaats voor niet-gevaarlijk afval wordt gestort, voor asbesthoudend afval, grofkorrelig materiaal en afval waarvan al voldoende gegevens bekend zijn.

10

Kunt u een indicatie geven van het aantal vrachtwagens aan afvalstoffen, grond en slib dat jaarlijks vervoerd wordt?

Het aantal vrachtwagens dat afval aflevert bij de stortplaatsen is mij niet bekend. Wel is bekend dat in 2007 circa vier miljoen ton afval is gestort en dat het afval wordt aangeleverd door ruim 5000 ondoeners.

11

Kunt u aangeven welk deel van de exploitanten gebruik gaat maken van het recht om stabiele, niet-reactieve gevaarlijke stoffen te storten? Maakt u met het oog op de ligging en toekomstig gebruik van de storten nog nader onderscheid tussen de stortplaatsen bij het toestaan van het opnemen van stabiele, niet-reactieve gevaarlijke stoffen? Zo ja, hoe?

Waarschijnlijk zal een groot deel van de stortplaatsen gebruik maken van de mogelijkheid om stabiele, niet-reactieve gevaarlijke afvalstoffen te storten op een stortplaats voor niet-gevaarlijk afval.

Er wordt door mij geen onderscheid gemaakt tussen de verschillende stortplaatsen. Immers, het kenmerk van stabiele, niet-reactieve afvalstoffen is juist dat zij onder alle denkbare omstandigheden op welke stortplaats dan ook stabiel, niet-reactief zijn. Dit wil zeggen dat het uitlooggedrag van die afvalstoffen niet verandert door invloeden die op een stortplaats denkbaar zijn, zoals biologische afbraak, weersomstandigheden, mechanische invloeden en andere afvalstoffen.

Overigens is het aan de colleges van gedeputeerde staten om als bevoegd gezag een beslissing te nemen op de aanvraag om vergunning van de stortplaatsexploitant, waarin het storten van (bij name genoemd) stabiel, niet-reactief gevaarlijk afval is opgenomen.

12

Wordt bij het storten ook gecompartmenteerd naar toekomstig nuttig gebruik van de afvalstoffen? Zo nee, waarom niet en acht u dat niet verstandig?

Voor afval waarvoor de minimumstandaard nuttige toepassing is, geldt een stortverbod. Van het afval dat nu gestort wordt, ligt nuttige toepassing op korte termijn in het algemeen niet voor de hand.

Stortplaatsen hebben echter wel de mogelijkheid om afval tijdelijk op te slaan. Dat kan bijvoorbeeld plaatsvinden in overleg met een of meerdere afvalverbrandings-installaties, om op die manier op de stortplaats een voorraad brandbaar restafval aan te leggen die de betreffende verbrandingsinstallaties kunnen aanspreken als het dagelijks aanbod aan brandbaar restafval te klein is om de installatie volledig te kunnen benutten.

Verder heb ik in het ontwerp Landelijk afvalbeheerplan 2009–2021, dat van 10 december 2008 tot en met 21 januari 2009 voor inspraak ter inzage ligt, specifiek aandacht besteed aan de situatie dat afvalstoffen die voor materiaalhergebruik zijn bestemd, of secundaire materialen die uit afvalstoffen zijn vervaardigd, tijdelijk niet kunnen worden verwerkt. Momenteel is dat een actuele situatie als gevolg van de kredietcrisis, die er onder meer toe heeft geleid dat de uitvoer van secundaire materialen voor afzet in het buitenland is teruggelopen. Ik heb in het ontwerp LAP de houders van stortplaatsen opgeroepen om afvalstoffen en materialen die vanwege afzetproblemen (moeten) worden gestort, zodanig te beheren dat ze op een later tijdstip makkelijk kunnen worden opgegraven.

13

Wanneer verwacht u dat definitief geen brandbaar, herbruikbaar of recyclebaar afval gestort zal worden in Nederland? Bent u bereid een datum voor een verbod hiertoe vast te stellen?

Er gelden stortverboden voor afvalstoffen die op een andere manier dan door storten kunnen worden verwerkt. De afvalstoffen waarvoor een stortverbod geldt worden genoemd in artikel 1 van het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen (hierna: Bssa). Deze afvalstoffen kunnen alleen in bijzondere omstandigheden met ontheffing worden gestort. Deze omstandigheden zijn vastgelegd in het Bssa. Het is wenselijk dit vangnet bij bijzondere omstandigheden te behouden. Daarom zullen de stortverboden niet absoluut gemaakt worden. Het ligt in de lijn der verwachtingen dat met de uitbreiding van de afvalverbrandingscapaciteit en nieuwe initiatieven voor nuttige toepassing het met ontheffing storten van afval zal afnemen.

14

Zijn er al resultaten beschikbaar van het onderzoek naar een geheel of gedeeltelijk stortverbod voor het storten van afvalstoffen in de diepe ondergrond? Zo ja, wat zijn de conclusies?

Vertegenwoordigers van het IPO en VROM hebben gesproken over de mogelijkheden van een algemeen stortverbod. Deze discussie heeft zich al snel gericht op de wenselijkheid van een stortverbod in plaats van de

mogelijkheid, omdat voldoende is aangetoond dat een algemeen stortverbod mogelijk is.

Op basis van de argumenten die in deze overleggen gepresenteerd zijn, heb ik besloten dat een algemeen stortverbod voor de diepe ondergrond een te zwaar en te star instrument is dat niet goed rijmt met ander gebruik van en ontwikkelingen op het gebied van de diepe ondergrond. Ik ben van mening dat de huidige beleidsinstrumenten gericht op het minimaliseren van bovengronds storten (stortverboden, stortbelasting en moratorium op de uitbreiding van stortcapaciteit) voldoende houvast bieden om ook het storten van afval in de ondergrond te beperken.

15

Voor de verificatie ter plaatse kan het bevoegd gezag aan de vergunning voorschriften verbinden die de verplichting inhouden afvalstoffen aan een uitgebreide visuele inspectie te onderwerpen. In hoeverre moet er in de praktijk voor een dergelijke verplichting een nieuwe voorziening worden gerealiseerd?

Op grond van het nu geldende Bssa moeten gedeputeerde staten in de Wet milieubeheervergunning voor de stortplaats al vergaande eisen voor verificatie ter plaatse opnemen. Deze eisen zijn overgenomen uit de Richtlijn storten. Zo geldt onder meer de verplichting om een inspectievloer te hebben om afvalstoffen aan een uitgebreide visuele inspectie te onderwerpen.

In het voorliggende ontwerpbesluit is, conform de Beschikking aanvaarding afvalstoffen op stortplaatsen, de verplichting opgenomen om op elke vracht een visuele inspectie uit te voeren. Soms is dit niet voldoende, omdat bij visuele inspectie van het afval terwijl het nog in de vrachtwagen ligt, alleen de bovenste laag van het afval zichtbaar is. Als het afval na het lossen op het stortfront wordt geïnspecteerd en er wordt geconstateerd dat het afval niet had mogen worden geaccepteerd, is het niet goed meer mogelijk om de geloste partij weer geheel en zonder ander afval mee te pakken op te nemen. Het is derhalve van belang dat er binnen de inrichting een plaats (de inspectievloer) is, waar het afval uit elkaar kan worden getrokken en zo grondig kan worden geïnspecteerd en waar het afval zonder problemen weer kan worden opgepakt.

Er is derhalve geen sprake van dat op grond van de nieuwe regels een nieuwe voorziening moet worden gerealiseerd.

16

Zijn de uitlooggrenswaarden uit het besluit één op één overgenomen uit de beschikking dan wel uit de Richtlijn storten?

Ja, de grenswaarden in het ontwerpbesluit zijn overgenomen uit de Beschikking aanvaarding afvalstoffen op stortplaatsen.

17

Kunt u enige inschatting geven in hoeverre afvalstoffen niet geaccepteerd kunnen worden? Om welke afvalstoffen gaat het dan naar verwachting en in welke hoeveelheden worden deze afvalstoffen op dit moment aangeboden?

Wat wordt de alternatieve bestemming van deze afvalstoffen?

Een deel van de afvalstoffen afkomstig van afvalverbrandingsinstallaties, te weten sproeidroogzouten en het zeer zoute deel van AVI-vliegassen, zal na 16 juli 2009 niet meer zonder voorbehandeling gestort kunnen worden. Het gaat om 30 000 tot 50 000 ton afvalstoffen per jaar. Een deel van deze afvalstoffen zal, net als nu al gebeurt, kunnen worden afgevoerd naar Duitse mijnen, waar het afval nuttig wordt toegepast. Een van de Nederlandse stortplaatsexploitanten is vergевorderd met proeven met immobi-

lisatie van de genoemde afvalstoffen. De resultaten van deze proeven zien er veelbelovend uit. Een aantal afvalverbrandingsinstallaties is ook bezig te onderzoeken of de bedoelde afvalstoffen kunnen worden (voor-)behandeld. Deze onderzoeken zijn nog in een pril stadium.

18

Voor de toetsing van afvalstoffen is niet gekozen voor het rechtstreeks overnemen van de tekst van de Beschikking aanvaarding afvalstoffen op stortplaatsen, aangezien dit zou leiden tot een niet uitvoerbaar en niet handhaafbaar besluit.

Kunt u aangeven wat er op dit punt ontbreekt aan de tekst van de beschikking? Waarom is er bij de totstandkoming van de beschikking geen inzet gepleegd om tot een uniforme toetsing van afvalstoffen te komen? Hoe geven andere lidstaten invulling aan de toetsing van afvalstoffen?

Om een aantal redenen is er niet voor gekozen de tekst van de Beschikking aanvaarding afvalstoffen op stortplaatsen rechtstreeks over te nemen in Nederlandse regelgeving.

Ten eerste worden de lidstaten in de Beschikking verplicht een aantal zaken in te vullen, dan wel uit te werken. Zo dienen de lidstaten eisen voor verificatie ter plaatse vast te stellen en te bepalen welke testmethoden moeten worden gebruikt.

Daarnaast worden in de Beschikking sommige zaken alleen op hoofdlijnen geregeld.

In hoofdstuk 1 van de Beschikking wordt de procedure voor het aanvaarden van afvalstoffen op stortplaatsen beschreven. Deze procedure bestaat uit de basiskarakterisering (het verzamelen van gegevens over een afvalstof door de ontdoener, waaronder gegevens omtrent uitloging en samenstelling) en de controle op de stortplaats, bestaande uit de verificatie ter plaatse en de controletest. In hoofdstuk 2 van de Beschikking zijn voor elk type stortplaats grenswaarden voor uitloging en samenstelling gegeven. Indien de tekst van de beschikking gewoon zou zijn overgenomen in Nederlandse regelgeving zou onduidelijk zijn wie, wanneer, hoe vaak en op welke manier voor kwaliteitsgegevens van de te storten afvalstoffen zou moeten zorgdragen.

De testmethodiek waarvoor is gekozen, is in overleg met stortplaatsen, ontdoeners en overheden tot stand gekomen. Er is uitgegaan van een risicogebaseerde aanpak (dat wil zeggen dat de kans op overschrijding van de grenswaarden bepalend is voor de inspanning die moet worden verricht), zoveel mogelijk terugdringen van administratieve lasten en aansluiting bij de bestaande praktijk.

In de Beschikking wordt uitsluitend aangegeven dat de bemonsterings- en testwerkzaamheden moeten worden uitgevoerd door onafhankelijke en gekwalificeerde personen en instellingen. Laboratoria dienen over aantoonbare ervaring te beschikken. Zonder nadere invulling in Nederlandse regelgeving zou niet duidelijk zijn wanneer een persoon of instelling «onafhankelijk en gekwalificeerd» is en over «aantoonbare ervaring» beschikt.

Ten slotte heb ik, om uniformiteit de bewerkstelligen en (bestuurlijke en administratieve) lasten zo veel mogelijk terug te dringen, ervoor gekozen bepaalde zaken in regelgeving op te nemen. Ik geef u een voorbeeld. In de Beschikking staat dat afval waarvoor testen niet uitvoerbaar zijn of waarvan voldoende gegevens beschikbaar zijn niet getest hoeft te worden. Ik heb ervoor gekozen bedoelde afvalstoffen (voor zover thans bekend) op te nemen in een ministeriële regeling.

Dit voorkomt dat ontdoeners, stortplaatsexploitanten en het bevoegd gezag steeds moeten nagaan of een bepaalde afvalstof niet getest behoeft te worden.

Een binnen de lidstaten uniforme toetsing van de afvalstoffen ligt niet voor de hand. In ogenschouw moet worden genomen dat de in Nederland operationele stortplaatsen aan strenge milieueisen voldoen. Daarnaast mogen heel veel afvalstoffen (gelet op de stortverboden) niet worden gestort. In een aantal lidstaten is het voorzieningenniveau veel lager. Daar ligt het derhalve voor de hand om de afvalstoffen die worden aangeboden vaker te testen, om meer zekerheid in te bouwen dat geen afvalstoffen worden aanvaard die niet aan de eisen voldoen.

Een groot deel van de lidstaten heeft de Beschikking aanvaarding afvalstoffen op stortplaatsen nog niet geïmplementeerd. Oostenrijk heeft een met Nederland vergelijkbaar stelsel. Sommige lidstaten hebben de Beschikking een-op-een overgenomen en lopen vervolgens in de praktijk tegen uitvoerings- en handhavingsproblemen op.

19

Er wordt gesteld dat het besluit niet tot gevolg heeft dat aan ontdoeners of stortplaatsexploitanten meer of strengere eisen worden gesteld dan die welke de Beschikking aanvaarding afvalstoffen op stortplaatsen vereist. Tevens wordt gesteld dat het besluit en de ministeriële regeling naar verwachting neutraal of positief uitpakken voor de marktwerking. Kan er een overzicht worden gegeven van de aspecten uit het besluit en de ministeriële regeling die niet rechtstreeks zijn overgenomen uit de beschikking, maar een nationale invulling of interpretatie hebben gekregen? Hoe verhoudt de invulling van deze aspecten zich tot de invulling van andere lidstaten? In hoeverre is het denkbaar dat Nederlandse ontdoeners of stortplaatsexploitanten concurrentienadeel ondervinden door verschillen in implementatie van de beschikking door de verschillende lidstaten?

In mijn beantwoording van vraag 18 heb ik al aangegeven op welke onderdelen en om welke redenen nadere invulling of uitwerking is gegeven aan de Beschikking aanvaarding afvalstoffen op stortplaatsen. De invulling van de Beschikking verschilt per lidstaat; de Beschikking biedt daarvoor ook de ruimte. De grenswaarden waaraan de te storten afvalstoffen moeten voldoen, zijn overal hetzelfde. Nederlandse ontdoeners ondervinden geen concurrentienadelen, omdat op grond van het Nederlandse afvalbeheerbeleid uitvoer van afvalstoffen voor storten niet is toegestaan (en invoer ook niet).

20

Kunt u de inspraakreacties weergeven die zijn binnengekomen op het aangepaste ontwerp van het besluit nadat deze in de Staatscourant is voorgepubliceerd?

Op het moment van beantwoording van de voorliggende vragen zijn naar aanleiding van het aangepaste ontwerpbesluit nog geen reacties binnengekomen. Wel is voordat het ontwerpbesluit werd gepubliceerd een reactie ontvangen van de Vereniging Afvalbedrijven, mede ondertekend door een viertal brancheorganisaties. Deze reactie heeft betrekking op de kwaliteitsborging van de monsternemers. De Vereniging Afvalbedrijven is het niet eens met de opname in het ontwerpbesluit van de verplichting voor de ontdoeners een gecertificeerde en erkende monsternemer in te huren. Deze reactie zal na de inspraakperiode in het ontwerpbesluit worden verwerkt.

Vooruitlopend hierop wijs ik u in dit verband op het volgende. In eerste instantie was in het ontwerpbesluit de mogelijkheid opengelaten de monsternamen bij de ontdoeners van afvalstoffen door de monsternemer van de stortplaats uit te laten voeren. Dit voornemen leidde tot forse kritiek bij de VROM-inspectie en de provincies. Immers, de stortplaats-exploitanten hebben er belang bij dat zoveel mogelijk afval op de stortplaatsen kan (blijven) worden geaccepteerd. Vanuit een oogpunt van handhaving zou sprake zijn van «de kat op het spek binden».

Ik heb mij deze kritiek aangetrokken, omdat met het toestaan van monsterneming door de monsternemer van de stortplaats in de fase van de basis-karakterisering (bij de ontdoener), niet voldoende invulling wordt gegeven aan de eis van onafhankelijkheid zoals deze in de Beschikking aanvaarding afvalstoffen op stortplaatsen is opgenomen. Omdat de fase van de basis-karakterisering het zwaartepunt vormt van het testsysteem (immers, op basis van deze testresultaten wordt bepaald of een afvalstof mag worden geaccepteerd en hoe vaak controletesten moeten plaatsvinden), dient de monsterneming zo betrouwbaar mogelijk te zijn. Daartoe is aangesloten bij het al bestaande systeem van certificering en erkenning zoals dat in en op basis van het Besluit bodemkwaliteit is vastgelegd. Feitelijk betekent dit dat bureaus die al over een erkenning op grond van BRL (beoordelingsrichtlijn) 1000 beschikken, met een minimale inspanning ook gecertificeerd kunnen worden voor monsterneming van afvalstoffen. Het verkrijgen van de erkenning is vervolgens eenvoudig en goedkoop te regelen. De extra kosten voor (het inhuren van) een gecertificeerde en erkende monsternemer zijn berekend op circa € 30 000,- per jaar (voor de betrokken ontdoeners en de monsternemingsbureaus). Naarmate er meer gegevens over de kwaliteit van de afvalstoffen beschikbaar komen zullen deze kosten nog enigszins dalen.